

Psihološki poremećaji

Konstelacija simptoma koji dovode do značajnog distresa ili pogoršanja na poslu, školi, obitelji, društvenim odnosima i svakodnevnim aktivnostima

DSM - IV

- Službena kategorizacija psihijatrijskih poremećaja
- 5-osovinski model prihvaćen 1980
 - Osovina 1
 - Klinički poremećaji (npr. poremećaji raspoloženja i anksiozni poremećaji)
 - Osovina 2
 - Poremećaji ličnosti (npr. narcisoidnost, antisocijalno ponašanje)
 - Osovina 3
 - Medicinske bolesti (zdravstvena stanja) koje utječu na Osovinu 1 i 2 poremećaje
 - Osovina 4
 - Psihosocijalni i okolinski stres koji utječe na Osovinu 1 i 2 poremećaje
 - Osovina 5
 - Globalna procjena funkcioniranja: razina funkcioniranja na poslu, u odnosima s drugima i u svakodnevnim aktivnostima

Anksiozni poremećaji

- Najčešći poremećaji
- Glavni anksiozni poremećaji:
 - Panični poremećaj
 - Generalizirani anksiozni poremećaj
 - Socijalna fobija
 - Specifične fobije
 - Opsesivno-kompulzivni poremećaj
 - Posttraumatski stresni poremećaj

AP: panični poremećaj

- Panični poremećaj

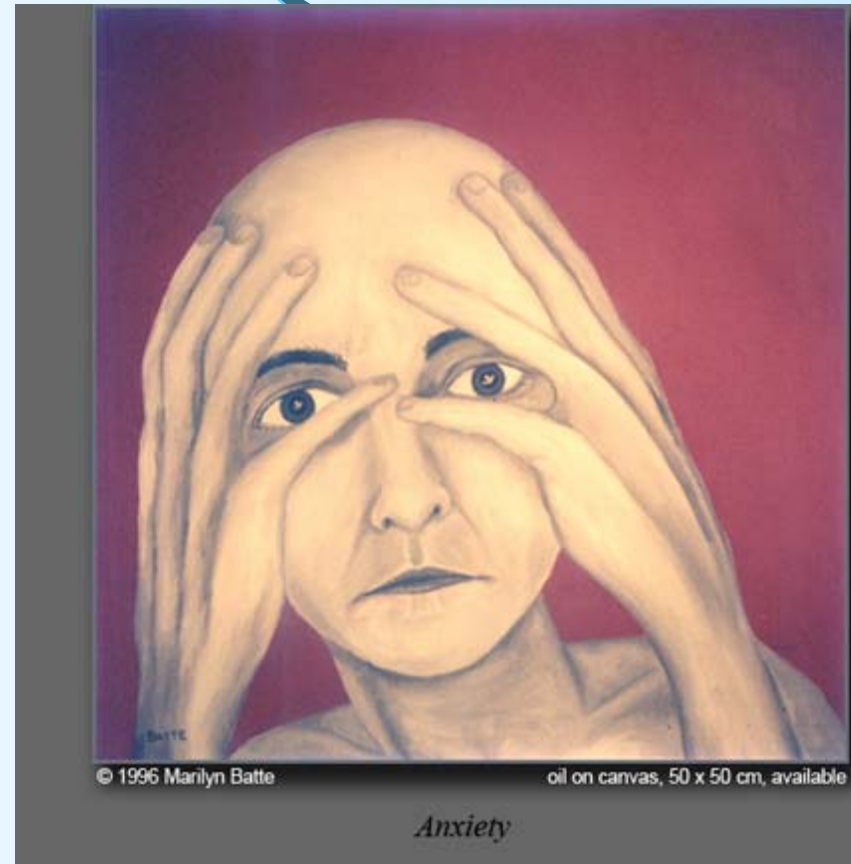
- Osoba doživljava preplavljajući strah, prestravljenost, iščekivanje i osjećaj predstojeće nesreće, misli da će umrijeti, doživjeti srčani udar, da će “poludjeti” ili izgubiti kontrolu
- Prateći tjelesni simptomi su najčešće: lupanje srca ili ubrzan puls, znojenje, drhtanje, osjećaj nedostatka zraka, osjećaj gušenja, bol ili nelagoda u prsima, mučnina ili nelagoda u trbuhu, osjećaj vrtoglavice, neravnoteže ili nesvjestice, osjećaj nestvarnosti (derealizacija) ili osjećaj odvojenosti od sebe (depersonalizacija), parestezije, napadi hladnoće ili vrućine

AP: panični poremećaj

- Dijeli se u:
 - Panični poremećaj s agorafobijom
 - Panični poremećaj bez agorafobije
- Panični napad može biti neočekivan (bez povoda) ili situacijski ograničen (potaknut)
- Bolesnici su obično osobe mlađe odrasle dobi (oko 30. godina)

AP: Generalizirani anksiozni poremećaj

- Uporna anksioznost koja traje najmanje 6 mjeseci
- Simptomi:
 - Iščekivanje i zabrinutost
 - Tjelesni simptomi
 - Znakovi:
 - Mišićna napetost
 - Nemir
 - Psihička napetost
 - Nesanica, umor
 - Razdražljivost
 - Teškoće u koncentriranju

Anksiozni poremećaji: fobije

- Uporan i nerealan strah od nekog specifičnog predmeta, aktivnosti ili situacije koje se osoba boji
- Geer (1965) - najintenzivniji strahovi
 - Prerana smrt
 - Bolest, povreda ili smrt bliske osobe
 - Govor u javnosti
 - Zmije
 - Neuspjeh, pravljenje grešaka
 - Gušenje
- Socijalna fobija
- Specifične fobije

AP: socijalna fobija

- Strah da ćemo se pred drugima osramotiti ili biti poniženi
- Fobije od govorenja, jedenja ili pisanja na javnom mjestu, uporabe javnih zahoda te odlaska na društvena okupljanja ili razgovore
- Tri podvrste:
 - Strah od verbalnog nastupa pred drugima
 - Strah od drugih ograničenih situacija
 - Generalizirani strah
- Izbjegavanje kao način suočavanja

AP: specifična fobija

- Ograničeni strah od određenih predmeta, situacija ili aktivnosti
- Tri komponente:
 - iščekujuća anksioznost koju izaziva moguće suočavanje s fobičnim podražajem
 - sam strah
 - izbjegavajuće ponašanje kojim osoba umanjuje anksioznost
- Podtipovi specifične fobije:
 - od prirodnih pojava (grmljavine)
 - od životinja (zmije, pauci, ptice)
 - od krvi-injekcije-ozljede
 - od situacije (automobil, dizalo, most)
 - drugi (gušenje)

AP: Opsesivno-kompulzivni poremećaj

- Opsesije

- Opetovane i uporne misli, porivi ili slike koje se doživljavaju kao nametljive i neprimjerene i uzrokuju značajnu anksioznost ili nelagodu

- Kompulzije

- Opetovana ponašanja (npr. pranje ruku, slaganje, provjeravanje) ili psihičke aktivnosti (brojanje, ponavljanje riječi) za koje osoba osjeća da je prisiljena izvoditi ih zbog neke opsesije ili prema nekim pravilima kojih se mora strogo pridržavati

AP: posttraumatski stresni poremećaj (PTSP)

- Javlja se nakon traumatičnog događaja tijekom kojeg je bilo prisutno oboje od sljedećeg:
 - Osoba je doživjela, svjedočila ili se suočila s događajem koji su uključivali stvarnu ili prijeteću smrtnu opasnost ili tešku ozljedu, odnosno prijetnju fizičkom integritetu sebe i drugih
 - Reakcija osobe uključivala je snažan strah, bespomoćnost ili prestravljenost
- Osjećaj nemogućnosti kontrole traumatskog događaja
 - “svijet je opasno mjesto”
 - Traumatski događaj se opetovano ponovno proživljava
 - Izbjegavaje podražaja koji su vezani uz traumu

Aktivnost

- Za svaki od navedenih pojmova napišite rečenicu koja opisuje iskustvo koje ste imali a koje je povezano s određenim pojmom...
- Vlak
- Led
- Kuća
- Sastanak
- Stroj
- Cesta
- Kiša
- Tunel

- Za svako navedeno iskustvo procijenite je li bilo ugodno ili neugodno
- Nakon što ste procijenili sva iskustva zbrojite ukupan broj ugodnih i neugodnih iskustava

- Kako se danas osjećate?

- Sretno? Tužno? Pomalo depresivno?
- Broj ugodnih naprema neugodnim iskustvima možemo povezati s vašim današnjim raspoloženjem
- Kada smo depresivni, sjećamo se više neugodnih od ugodnih iskustava

Poremećaji raspoloženja

- Emocionalne poteškoće koje ometaju normalno funkcioniranje
- Veliki depresivni poremećaj
 - Najmanje 2 tjedna depresivnog raspoloženja/gubitak interesa u kombinaciji s nekoliko drugih simptoma uključujući...
 - Značajan gubitak na težini (ali ne zbog dijete)
 - Insomnija ili hipersomnija
 - Umor i bezvoljnost
 - Neodlučnost, gubitak koncentracije
 - Razmišljanja o smrti ili samoubojstvu

Poremećaji raspoloženja: Veliki depresivni poremećaj

- Pretpostavljeni uzroci:
 - Smanjena aktivnost u područjima frontalnih (čeonih) režnjeva koji kontroliraju emocionalne centre u mozgu
 - Značajno različita razina serotonina i noradrenalina od normalnih razina
 - Negativni pogled na svijet, sebe i budućnost
 - Kritične i nesupportivne obitelji

Poremećaji raspoloženja: suicid

- 30% klinički depresivnih osoba pokuša suicid
 - zapamtite
 - Ako netko o tome govori, stvarno o tome i razmišlja
 - Oni koji pokušaju suicid često ne žele umrijeti
 - Netko tko je bio depresivan i iznenada mu je bolje je moguće donio odluku o samoubojstvu
 - Ako imate bilo koji razlog za zabrinutost – POTRAŽITE POMOĆ!

Poremećaji raspoloženja: bipolarni poremećaj

- Faze manije & depresivne epizode
 - Manične faze traju barem jedan tjedan i karakterizirane su intenzivnom agitiranošću i/ili oduševljenjem
 - Praćene depresivnim epizodama
 - Ako se ne tretira, ove ekstremne promjene raspoloženja mogu postati stalno stanje

Poremećaji hranjenja: anorexia nervosa

– 90% dijagnosticiranih su žene

● Anorexia nervosa

– Intenzivan strah dobivanja na težini – konstantna želja za gubljenjem na težini

● Obično teže manje od 85% prosječne težine

– Iskrivljena slika o tijelu

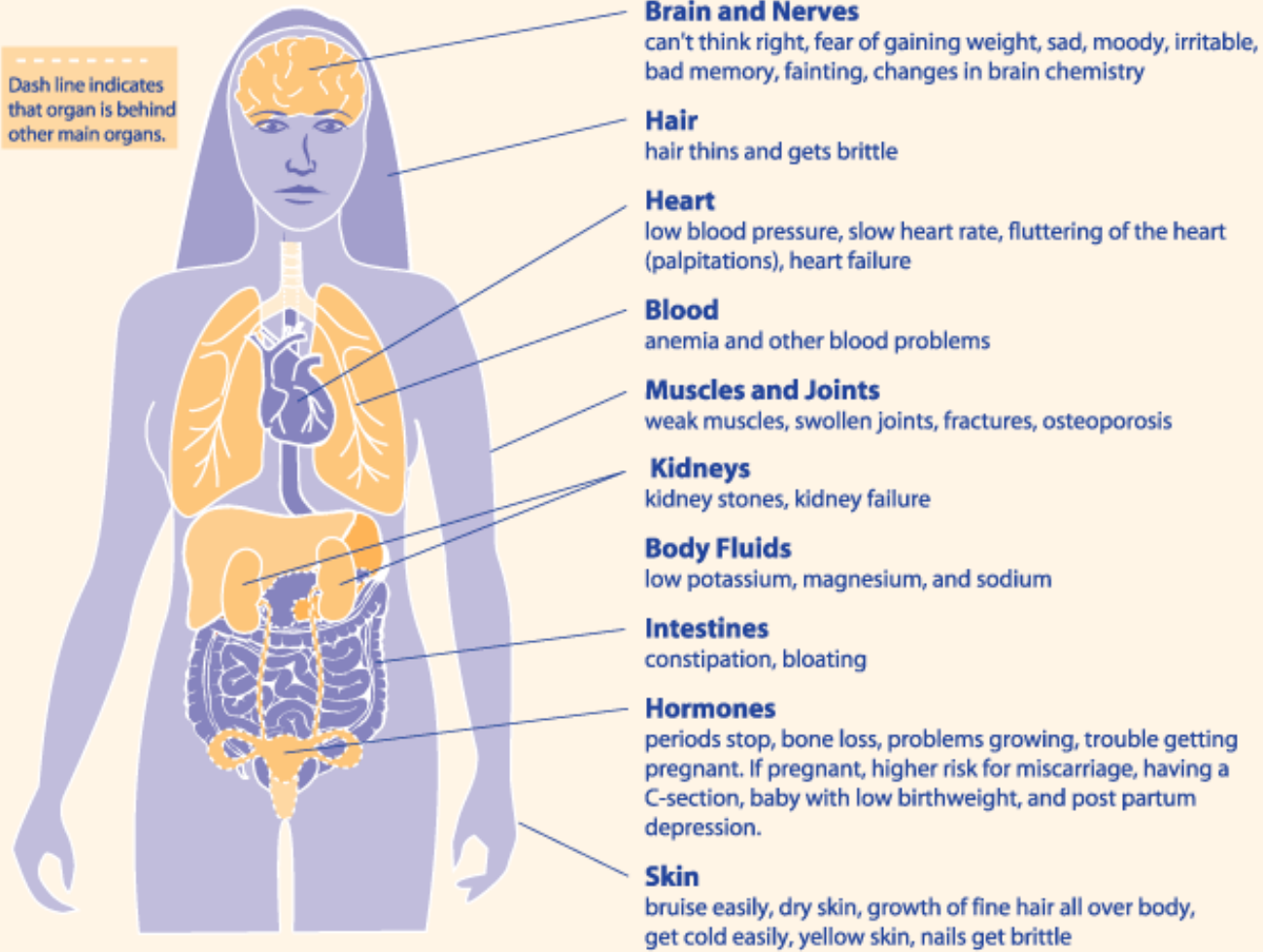
– Gubitak menstruacije (amenorea)

– ~ 10% umire od AN

Dash line indicates that organ is behind other main organs.

Anorexia affects your whole body

Poremećaji hranjenja: anorexia nervosa

- Pretpostavljeni uzroci:
 - Obiteljska povijest opsesivno-kompulzivnog poremećaja
 - “perfekcionizam”
 - Osjećaji vladanja tijelom
 - Kulturalni pritisak: biti vitak

Poremećaji hranjenja: bulimia nervosa

- Ponovljeno prejedanje nakon kojeg slijedi povraćanje, izgladnjivanje, intenzivno vježbanje
- Pretpostavljeni uzroci:
 - Niže razine serotonina (osjećaj sitosti)
 - Dijeta u nekim ekstremnim slučajevima može dovesti do razvoja bolesti
 - Prihvaćanje od strane vršnjaka

Shizofrenija (Sch)

- Jako oštećeno/promijenjeno funkcioniranje
 - Socijalno
 - Povlačenje, malo prijatelja, obično od djetinjstva
 - Afektivno (emocionalno)
 - ravnodušnost, neprimjerenost izražavanja osjećaja
- Kognitivno
 - Deluzije, halucinacije
 - Motorno
 - Satima u istoj pozi
 - Pozitivni (prisutnost abnormalnog ponašanja) vs. negativni (odsutnost normalnog funkcioniranja) simptomi

Shizofrenija (Sch)

- Katatona
 - Bizarnost, nepokretnost
- Paranoidna
 - Halucinacije (glasovi), deluzije proganjanja i/ili veličine (Isus), sumnjičavost
 - Intelekt i afekt su obično normalni
- Dezorganizirana
 - Deterioracija ličnosti, bizarno ponašanje (javno uriniranje), dezoragnizirani govor
 - Ili površan, neprimjereni afekt (smijeh)
- Nediferencirana: nijedna kategorija ne odgovara

Shizofrenija (Sch)

- Oko 1 od 100 razvije sch (svijet)
- Pretpostavljeni uzroci
 - Oboljeli rođaci (Sch) povećavaju rizik za razvoj bolesti
 - Oštećeno funkcioniranje frontalnih režnjeva
 - Apstraktno mišljenje i planiranje
 - Abnormalno visoke razine dopamina
 - Komplikacije na porodu koje uzrokuju deprivaciju kisikom

Poremećaji ličnosti

- Stabilne, nefleksibilne i neprilagođene crte ličnosti, koje remete normalno funkcioniranje, posebno uočljive nakon ponovljenih interakcija

Poremećaji ličnosti :

Anti-socijalni poremećaj

- psihopati, sociopati, socijalno devijantno ponašanje
- Prezir i podcjenjivanje drugih, kršenje prava drugih osoba
 - Nedostatak savjesnosti, empatije, kajanja
- 1-2% populacije, ~ 60% muških zatvorenika ima ovaj poremećaj ličnosti
 - Serijski ubojice su dobar primjer

Poremećaji ličnosti :

Anti-socijalni poremećaj

- Pretpostavljeni uzroci
 - Emocionalna deprivacija, zlostavljanje i nekonzistentan odnos roditelja/loše roditeljstvo
 - Preslabo responsivan živčani sustav
 - Traženje uzbuđenja & nisu pod utjecajem socijalnog odbijanja, blagih kazni i legalnih posljedica